

Motion till riksdagen

1987/88:Kr20

av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:141 om ändring
i lotterilagen (1982:1011), m. m.

De svenska folkrörelsernas betydelse för samhällets och den svenska demokratis utveckling och ungdomens fostran kan svårligen överskattas.

Folkrörelserna har olika karaktär och uppbyggnad när det gäller att finansiera sin verksamhet. Inom de fria samfundet utgör bidragen från de enskilda medlemmarna den avgörande basen för finansieringen av verksamheten. Andra folkrörelser t.ex. idrotts- och nykterhetsrörelserna är i hög grad beroende av intäkter från lotterisektorn för att täcka sina kostnader.

Under de senaste åren har den statliga spel- och lotteriverksamheten haft en i det närmaste explosionsartad utveckling. Enligt lotteripropositionen 1987/88:141 har omsättningsökningen uppgått till mer än 10 miljarder kronor under den senaste tioårsperioden. Endast en obetydlig del, ej motsvarande ökningen av konsumentprisindex, gäller folkrörelserna. Det är staten som i växande utsträckning utnyttjat spel och lotterier för att öka sina inkomster.

Lotterierna och spelen har sålunda blivit en alltmer betydelsefull inkomstkälla för staten. Detta gäller speciellt perioden efter år 1982. Nya spel, bl. a. lotto och trisslotteriet, har tillkommit. Förlorarna har varit folkrörelserna vilkas andel under perioden har minskat från 33% till 18%.

Lotteripropositionen redovisar endast marginella förbättringar för folkrörelserna och torde inte ge några reella möjligheter för föreningslivet att återta mer än en mycket liten del av de marknadsandelar som förlorats.

För folkpartiet är det angeläget att folkrörelserna har goda möjligheter att fullfölja sitt samhällsgagnande arbete under tryggare former och vi föreslår därför ett antal förändringar i regeringens förslag vilka bättre tillgodoser föreningslivets behov.

Av hävd har de s. k. kvicklotterierna ansetts tillhöra folkrörelsernas spelmarknad. Staten har successivt gått in även på detta område först med Bellmanlotteriet, som delvis har kvicklotts-karaktär. Bellmanlotteriet kan dock beträffande både lottpris och vinstplan bedömas som ett traditionellt statligt lotteri. Kviklotts-momentet kan ses som ett komplement till vinstplanen. Det stora genombrottet på den marknad som traditionellt varit föreningarnas gjordes med trisslotteriet som är ett rent kvicklotteri med ett lottpris som ligger nära det pris folkrörelselotterierna brukar ta ut. Lotteriet har efter intensiv marknadsföring tagit över en stor del av den marknad som föreningarna tidigare haft.

Det är av flera skäl inte möjligt att penninglotteriet upphör med trisslottförsäljningen. Däremot kan ett folkrörelseägt spelbolag mycket väl ges möj-

lighet att konkurrera med det nuvarande trisslotteriet. Konkurrensen skall självfallet ske på lika villkor, såväl vad gäller tillståndens omfattning som vinstfördelningen.

Regeringen föreslår att nuvarande bingoskatt slopas. I stället föreslås en ny skatt på 5,5% av det totala värdet av de bingospel som också omfattar penningvinster. I den utredning som föregick propositionen föreslogs att skatt skulle utgå med 3%. Det finns skäl att anta att införande av penningvinster kommer att medföra en förnyelse och ökat intresse för bingospel. En skattesats på 3% torde därför vara tillräcklig för att statens skatteintäkter skall bli oförändrade. Vi föreslår därför att skattesatsen fastställs till 3% på den totala omsättningen för bingospel som har penningvinster.

Inbetalningen av skatten bör dessutom göras när det begärda bingotillståndet slutsplats. Det är enligt folkpartiets uppfattning inte rimligt att skatt utgår för del av tillståndet som inte utnyttjats.

Folkkrörelserna har framställt önskemål att i obegränsad omfattning få införa penningvinster i rikslotterier. För närvarande är endast varuvinster och i vissa fall vinster i form av värdepapper tillåtna. Regeringen föreslår inga ändringar i nuvarande regler. Enligt vår uppfattning bör penningvinster kunna få förekomma också i rikslotterier. Dessa vinster bör till skillnad från de mindre penningvinster som tillåts i föreningslotterierna beskattas enligt de regler som gäller för penningvinster. Det är av flera skäl rimligt att ett tak på förslagsvis 100 000 kr. fastläggs för högsta penningvinst. Huvudparten av vinstsumman bör liksom tidigare utgöras av varuvinster.

Regeringen föreslår att vissa registrerings- och kontrolluppgifter överförs till kommunerna. Enligt vår uppfattning är det rimligt att dessa uppgifter ligger kvar hos polisen och länsstyrelsen som har byggt upp den kompetens som är erforderlig för kontroll av lotterierna.

Det är angeläget att riksdagen får möjlighet att följa utvecklingen av spelmarknaden. Nya förslag om statliga spel kan innebära att föreningslivet får svårigheter att återta sina marknadsandelar. Även med de förbättringar som vi föreslår kan detta inträffa, om staten fortsätter att bygga ut sin andel i samma takt som skett de senaste åren. Eventuella förslag om förändringar i den statliga spelverksamheten bör sålunda följas av redovisning om hur folkkrörelsernas andel av verksamheten skall kunna tryggas.

Hemställan

Med hänvisning till vad vi ovan anfört hemställer vi

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ett folkkrörelseägt spelbolag som skall ges möjlighet att konkurrera med det nuvarande trisslotteriet,
2. att riksdagen beslutar fastställa skattesatsen för de bingospel där penningvinster ingår till 3% av omslutningen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om beräkning och redovisning av bingoskatten,
4. att riksdagen beslutar att penningvinster maximerade till 100 000 kr. i högsta vinst skall få förekomma i rikslotterier,

5. att riksdagen beslutar att polismyndigheterna och länsstyrelserna även i fortsättningen skall vara tillstånds- och kontrollmyndighet för lotterier anordnade enligt 14 § lotterilagen,

Mot. 1987/88
Kr20

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om redovisning till riksdagen av förändringar i den statliga verksamheten som negativt påverkar folkrörelsernas andel av den totala lotterisektorn.

Stockholm den 11 april 1988

Jan-Erik Wikström (fp)

Margareta Mörck (fp)

Ingela Mårtensson (fp)

Kjell-Arne Welin (fp)

Margareta Fogelberg (fp)

Lars Ernestam (fp)